

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Teisėtai persikėlimas gyventi į užsienį su vaikais**Teisėtai persikėlimas gyventi į užsienį su vaikais**

Kroatija

1 Kokiomis aplinkybėmis vienas iš tėvų be kito iš tėvų sutikimo gali teisėtai išsivežti vaiką į užsienį?

Pagal aplinkybes, kuriomis vienas iš tėvų gali teisėtai išvežti vaiką į kitą valstybę be kito iš tėvų sutikimo, turi būti skiriami šie atvejai:

a) kai vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas gyvena, nori teisėtai išvežti vaiką į kitą valstybę ir

b) kai vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas negyvena, tačiau palaiko asmeninį ryšį, nori teisėtai išvežti vaiką į kitą valstybę.

a) Vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas gyvena, po santuokos nutraukimo vykdydamas kasdienes vaiko priežiūros pareigas, gali teisėtai išvežti vaiką į kitą valstybę (pvz., į vienos dienos ekskursiją), jeigu tai nepažeidžia kito iš tėvų teisės užmegzti su vaiku asmeninį ryšį, kaip numatyta Šeimos proceso įstatymo (kroat. *Obiteljski zakon*) (*Narodne Novine* (NN); Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 103/15, toliau – ObZ 2015) 95 ir 119 straipsniuose. T. y., neatsižvelgiant į tai, ar tėvai už vaiko priežiūrą ir auginimą yra atsakingi kartu, ar atskirai, kiekvienas iš jų turi teisę nepriklausomai priimti kasdienes su vaiku susijusius sprendimus, kai vaikas yra su juo (ObZ 2015 110 straipsnis). Jeigu po santuokos nutraukimo tėvai yra kartu atsakingi už vaiko priežiūrą ir auginimą (ObZ 2015 104 straipsnis), tada vaikui svarbūs sprendimai turi būti priimami bendru sutarimu (ObZ 2015 108 straipsnis). Atsižvelgiant į tai, kad atsitiktinė kelionė į kitą šalį (pvz., vienos dienos ekskursija) nereiškia ketinimo pakeisti nuolatinę ar laikinąją vaiko gyvenamąją vietą ir todėl nėra svarbių asmeninių vaiko teisių baigtiniame sąraše, kaip nurodyta ObZ 2015 100 straipsnyje, turėtų būti tinkamai taikomos ObZ 2015 99 straipsnio 2 dalies nuostatos. Tos pačios nuostatos taikomos tuo atveju, kai vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas gyvena po santuokos nutraukimo, yra iš dalies asmeniškai atsakingas už vaiko priežiūrą (ObZ 2015 105 straipsnis). Tačiau jeigu vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas gyvena po santuokos nutraukimo, pagal teismo sprendimą yra vienas asmeniškai atsakingas už vaiko priežiūrą, tada jam nereikia kito iš tėvų sutikimo, kad galėtų laikinai išvežti vaiką į kitą valstybę (ObZ 2015 105 straipsnio 5 dalis).

b) Jeigu vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas po santuokos nutraukimo negyvena, tačiau palaiko asmeninį ryšį, nusprendžia teisėtai išvežti vaiką į kitą valstybę, jis tai gali daryti, jeigu tai yra laikina viešnage kitoje šalyje (pvz., vienos dienos ekskursija), vykstanti tuo metu, kai tas vienas iš tėvų turi teisę palaikyti tiesioginį asmeninį ryšį su vaiku (ObZ 2015 121 straipsnis) ir jeigu ši teisė nėra apribota ir ja nėra uždrausta naudotis teismo nutartimi (ObZ 2015 123–126 straipsniai). T. y., neatsižvelgiant į tai, ar tėvai už vaiko priežiūrą ir auginimą yra atsakingi kartu, ar atskirai, kiekvienas iš jų turi teisę nepriklausomai priimti kasdienes su vaiku susijusius sprendimus, kai vaikas yra su juo (ObZ 2015 110 straipsnis). Jeigu po santuokos nutraukimo tėvai yra kartu atsakingi už vaiko priežiūrą ir auginimą (ObZ 2015 104 straipsnis), tada vaikui svarbūs sprendimai turi būti priimami bendru sutarimu (ObZ 2015 108 straipsnis). Atsižvelgiant į tai, kad laikina viešnage kitoje valstybėje tuo metu, kai vienas iš tėvų turi teisę palaikyti tiesioginį asmeninį ryšį su vaiku (pvz., vienos dienos ekskursija) nereiškia ketinimo pakeisti nuolatinę ar laikinąją vaiko gyvenamąją vietą ir todėl nėra svarbių asmeninių vaiko teisių baigtiniame sąraše, kaip nurodyta ObZ 2015 100 straipsnyje, turėtų būti tinkamai taikomos ObZ 2015 99 straipsnio 2 dalies nuostatos. Tas pat taikytina tuo atveju, kai vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas gyvena po santuokos nutraukimo, yra iš dalies asmeniškai atsakingas už vaiko priežiūrą (ObZ 2015 105 straipsnis), nes vienas iš tėvų, su vaiku užmezgantis tiesioginį asmeninį ryšį, turi laisvę ir teisę atstovauti vaikui tvarkant kasdienes reikalus tuo metu, kai vaikas yra su juo (pagal ObZ 2015 110 ir 112 straipsnius, taikomus kartu su ObZ 2015 105 straipsnio 1 dalimi).

Šiais atvejais reikėtų pabrėžti ObZ 2015 111 straipsnio nuostatų svarbą. T. y. abu tėvai, neatsižvelgiant į tai, ar jie už vaiko priežiūrą atsakingi kartu, ar atskirai, privalo tarpusavyje keistis informacija apie vaiką, t. y. ir informacija apie galimą vaiko išvežimą į užsienį. Norint kirsti valstybės sieną, reikalingi asmens ir kiti dokumentai, kuriuos vaikas arba bet kuris iš tėvų turėtų pasiimti, – tai yra ir teisinė tėvų pareiga.

Jeigu vienas iš tėvų mano, kad kitas iš tėvų gali piktnaudžiauti tokiu laikinu vaiko išvežimu, jis gali prašyti teismo neteisimine tvarka nustatyti vieną iš ObZ 2015 418 straipsnyje nurodytų veiksmų, kuriuo būtų užtikrinta, kad būtų įvykdytas sprendimas dėl vieno iš tėvų asmeninio ryšio su vaiku užmezgimo, arba nustatyti vieną iš ObZ 2015 419 straipsnyje nurodytų veiksmų, kuriuo būtų užtikrinamas saugus vaiko grįžimas.

Labiausiai pageidautinas sprendimas – kad šiais ir panašiais klausimais tėvai pasiektų abipusį sutarimą, kurį paskui galėtų įtvirtinti savo susitarime dėl bendros vaiko priežiūros (ObZ 15 106 straipsnio 3 dalis).

2 Kokiais atvejais, norint išsivežti vaiką į užsienį, reikia turėti kito iš tėvų sutikimą?

Bet kokiam (nuolatiniam) vaiko išvežimui į kitą valstybę, kuriuo būtų pakeičiama nuolatinė arba laikinoji vaiko gyvenamoji vieta, reikalingas abiejų tėvų sutikimas. Neatsižvelgiant į tai, ar tėvai už vaiko priežiūrą ir auginimą atsakingi kartu, ar vienas iš jų už tai yra iš dalies atsakingas asmeniškai, vienas iš tėvų, kuris išveža vaiką ir taip pakeičia nuolatinę ar laikinąją vaiko gyvenamąją vietą, turi gauti kito iš tėvų rašytinį sutikimą išvežti vaiką (ObZ 2015 100 ir 108 straipsniai). Vis dėlto jeigu vienas iš tėvų, su kuriuo vaikas gyvena po santuokos nutraukimo, yra vienas asmeniškai atsakingas už vaiko priežiūrą, tada jam nereikia kito iš tėvų sutikimo, kad galėtų išvežti vaiką į kitą valstybę siekdamas pakeisti nuolatinę ar laikinąją vaiko gyvenamąją vietą (ObZ 15 105 straipsnio 5 dalis).

3 Kaip būtų galima teisėtai išsivežti vaiką į užsienį, jei kitas iš tėvų su tuo nesutinka, nors tai yra reikalinga?

Jeigu vienas iš tėvų, išveždamas vaiką į kitą valstybę, nori pakeisti nuolatinę ar laikinąją vaiko gyvenamąją vietą ir negali gauti kito iš tėvų rašytinio sutikimo, tada teismas neteisimine tvarka nustato, kuris iš tėvų šiuo klausimu atstovauja vaiko interesams (ObZ 2015 100 straipsnio 5 dalis ir 478 straipsnio 1 dalis). Iki šio neteisminio proceso inicijavimo turi būti įvykdyta privaloma neteisminė konsultavimo procedūra, kuria siekiama, kad Socialinių paslaugų departamento specialistai pabandytų padėti tėvams šiuo klausimu pasiekti sutarimą (ObZ 2015 481 straipsnis – neteisminis privalomo konsultavimo procesas kaip procesinis reikalavimas, kad būtų inicijuotas procesas pagal ObZ 2015 100 straipsnio 5 dalį). Jeigu per privalomo konsultavimo procesą tėvai nesugeba pasiekti sutarimo, šį klausimą neteisimine tvarka sprendžia teismas, kuris visų pirma atsižvelgia į vaiko amžių ir nuomonę, vaiko teisę užmegzti asmeninį ryšį su kitu iš tėvų, tėvų norą ir pasirengimą bendradarbiauti įgyvendinant tėvystės teises, asmenines tėvų aplinkybes, atstumą tarp nuolatinės ar laikinosios tėvų gyvenamosios vietos ir vietos, į kurią galėtų persikelti vaikas, taip pat į susisiekimą tarp tų vietų ir į vieno iš tėvų teisę naudotis judėjimo laisve (ObZ 2015 484 straipsnis).

Vis dėlto pabrėžtina, kad jeigu vienas iš tėvų yra vienas asmeniškai atsakingas už vaiko priežiūrą, tada jam nereikia kito iš tėvų sutikimo, kad galėtų išvežti vaiką į kitą valstybę siekdamas pakeisti nuolatinę ar laikinąją vaiko gyvenamąją vietą, t. y. tokiu atveju kito iš tėvų nesutikimas neturi teisinio poveikio (ObZ 2015 105 straipsnio 5 dalis).

4 Ar laikino vaiko išsivežimo atveju (pvz., atostogoms, dėl sveikatos priežiūros ir pan.) taikomos tokios pačios taisyklės kaip ir nuolatinio vaiko išsivežimo atveju? Jei yra atitinkamos sutikimo formos, pateikite jas.

Kaip nurodyta atsakymuose į 1–3 klausimus, ObZ 2015 tėvų teisės ir prievolės reglamentuojamos skirtingai, atsižvelgiant į tai, ar tai yra laikinas vaiko išvežimas į kitą valstybę (pvz., vienos dienos ekskursija, kuria nepažeidžiamos kito iš tėvų teisės), ar nuolatinis vaiko išvežimas į kitą valstybę siekiant pakeisti nuolatinę ar laikinąją vaiko gyvenamąją vietą.

Paskutinis naujinimas: 20/11/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.